

Biernaczky Szilárd

Liszt: Funérailles

Temetés, fáradt ősz... vak harang kong;
rettenet, rémület jár a tompa zaj nyomán...
hosszú lárma, eső hull; s árnyból font
lidércek rezegnek rossznyelvű idegenek
zsandárszuronyain, népek jaján
száradt-vér csokrot köt a sima pengeél,
vonul a menet...

Szétszaggatott vörös szirmok tipródnak
a puffadt barna sárba... lázas ér
és ezer fájó ideg kattog, nyaklónak
készül az igaz szó, s zokogó búcsút integet
a sok vérző fa a hegyek nedves ormain,
megy a menet...

Elöl a rend őre: köpcös, feketeruhás
gyászhuszár: Batthyányt temetik,
a reformok harcosát, a miniszterelnököt.
Sötétruhás-fátyolos, reszkető halál zúg,
vonul a menet...

Nemzeti fájdalom trappol dübögve,
megy a menet...

...puskalövések... már eloszlott a füst.
Az arisztokrata gróf meghalt,
de íme, új értelem született
egy vascsontozatú magyar koponya mélyén,
megy a menet...

BIERNACZKY SZILÁRD (1944) zeneszerző, italianista, afrikanista, költő, műfordító, irodalmár, 1984-től az ELTE Afrikai Kutatási Program szervezője-vezetője, 2010 óta a Mundus Novus Könyvek Kft. irodalmi vezetője, a Magyar Afrika Tudástár elektronikus könyvtár (<http://afrikatudastar.hu>) alapítója, folyamatos továbbépítése idején (2012–2018) felelős szerkesztője.

Halotti magányt, csatás-sóhajos dombokat
köp ránk a csalóka hajnali fény,
nevetve, száz színt szórva szemünkbe, kegyetlenül,
és esik. Lucskos lázban ég a fekete seb
mellünkön, s eső gyalult könnyünk szétterül
erőtlenül a néma tájban,

megy a menet...

A halál maga integet, egy egész kort temet
itt a rém... és szerelmet, mámort, csodákat,
zenét, a lélek szárnyalásait, ezer szín emlékeket...
Fekete lovak – s a koporsófedél alatt fákat,
réteket: új értelmet sejtető halál settenkedik
ezüst tincsek fedte csontok domborulatán,

vonul a menet...

A kor mint száz időből egybeszakadt óriás tömeg
habzsolva magába gyúrt fényt, eszméket,
gondolatot, munkát, millió árva szívet,
hontalanok törtettek vert arany útján:
valami szikrát fogott,
s költők lángra lobbant mécsként üvöltötték
dalukat, hirdelve, hogy magukra leltek.
Századok ostoba melldöngetése, jajongása
izzott új értelemre feldübörgő énekeikben.
...és könnyeznek a fák, a táj mint dermedt halott,

megy a menet...

Durva csend üget zsandárcsizmák csattogása nyomán,

vonul a menet...

Alig-alig hallani az útszéli fák könnyes búcsúját,

megy a menet...

Az értelem újjászületett, de ez a vérszárnyú
lángmadár most egy régi nemzetet temet,

vonul a menet...

Nemzethalál – kiált Vörösmarty,
Petőfi halott, Döblingben az örület árnyéka
kísért, Rákóczi zászlói, jakobinusok
őszirózsái árván röpködnek a szélben
egy nép káprázatos temetésén,

vonul a menet...

Vajon ki zokog? – Az ifjakat
csak a család vagy egy-egy jóbarát
siratja... honvédbaka, testvér, síró anyák,
az útszélen zsandárszurony, s elől
frakkosan a rend őre (áruló!) köpcösen és simán,

vonul a menet...

Fáradt ősz, rémület... fájdalom csikorog,
s egy-egy ellenkezőre lesújt a pengeél,

vonul a menet...

Óh, de hiába századok szennyes félelemmé
szagató jóslata, átkokkal telt szürke harag
települ ránk. Bennünk a vérszárnyú lángmadár
(az újjászületett értelem), ő üvölt szavunkban:
Ezerszer jaj a Batthyány Lajosok gyilkosainak!

(Újpest, 1961. október 14-15.,

1. javítás: 1962. május 17., 2. javítás: 1962. szeptember 22.,
igazítások: Érd, 2007. augusztus 22.)

Megjegyzés 2007-ből: ennek a Liszt zenéje jegyében, mondhatni kényszerűen 19. századi reminiscenciákat magába foglaló költői stílusgyakorlatnak az áthallásaiban egy zeneszerző növendék 1961 táján (17 évesen) fogant 1956-os mementója lapul meg.